

ЕКОНОМІКО-СОЦІАЛЬНІ ВІДНОСИНИ В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СФЕРІ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Тези доповідей
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(21 вересня 2022 року, м. Львів)

За загальною редакцією
Наталії ПАВЛЕНЧИК

Львів
ЛДУФК ім. Івана Боберського
2022

УДК 330.34:796.011
Е 45

Рецензенти:

доктор економічних наук, професор

Ф. Горбонос

(Львівський університет бізнесу та права);

кандидат економічних наук, доцент

В. Дудюк

(Національний лісотехнічний університет України)

Рекомендувала до друку вчена рада
Львівського державного університету фізичної культури
імені Івана Боберського
(протокол № 9 від 23.06.2022 року)

Е 45 Економіко-соціальні відносини в галузі фізичної культури та сфері обслуговування : тези доп. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (21 вересня 2022 року, м. Львів) / за заг. ред. Н. Павленчик. – Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2022. – 272 с.

ISBN 978-617-7336-98-2

У тезах доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції висвітлено результати досліджень пріоритетів і перспектив розвитку економіки України в умовах глобалізації та євроінтеграції; соціально-економічних засад менеджменту та маркетингу в галузі фізичної культури та спорту, рекреації і реабілітації; сучасних викликів, тенденцій та доміант інноваційного розвитку сфери обслуговування; актуальних проблем розвитку сфер фізичної культури, реабілітації та обслуговування в ринкових умовах; проблем та перспектив інноваційного розвитку галузі фізичної культури та сфери обслуговування, а також соціально-гуманітарних проблем сучасності.

Для студентів, аспірантів, науково-педагогічних працівників галузей економіки, фізичної культури та сфери обслуговування.

УДК 330.34:796.011

Автори несуть повну відповідальність за зміст своїх матеріалів.

ISBN 978-617-7336-98-2

© Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, 2022

ОРГКОМІТЕТ

Голова оргкомітету

Наталія ПАВЛЕНЧИК – завідувач кафедри економіки та менеджменту Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського

Володимир ХОЛЯВКА – декан факультету туризму Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського

Ольга РОМАНЧУК – завідувач кафедри української та іноземних мов Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського

Марія ПАСКА – завідувач кафедри готельно-ресторанного бізнесу Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського

Андрій ГОЛОД – завідувач кафедри туризму Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського

Даріуш Скальський – викладач кафедри плавання і рятування на воді Академії фізичного виховання та спорту імені Єнджея Снядецького у Гданську, Польща)

Моніка ДОБСЬКА – професор кафедри маркетингових досліджень та управління послугами Економічного університету у Познані (Польща)

Людмила ГОРОХОВА – директор Української асоціації з розвитку менеджменту та бізнес-освіти, Університет «КРОК»

Світлана БРЕУС – професор кафедри управління та смарт-інновацій Київського національного університету технологій та дизайну

Петро ПЕРЕРВА – завідувач кафедри менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ

Орислава Графська
д-р екон. наук

*Львівський державний університет
фізичної культури імені Івана Боберського (Україна)*

Територіальні громади в сучасних умовах місцевого самоврядування виконують важливу роль. Аналізуючи зміни, що відбулися в Україні під час реформ та реформування на рівні місцевого самоврядування, робимо висновок що всі ці дії значно змінили економічну базу розвитку територіальних громад.

Територіальна громада – це жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, селищ, міст, що мають єдиний адміністративний центр (за Законом України «Про місцеве самоврядування»). Території територіальних громад формують райони, декілька районів утворюють області.

Від 2015 до 2020 року в Україні в рамках реформи децентралізації утворювалися об'єднані територіальні громади шляхом добровільного об'єднання суміжних територіальних громад сіл, селищ, міст. Об'єднані громади отримували значно більші повноваження і фінансові ресурси, які до цього мали лише міста обласного значення. Станом на 10 червня 2020 року, в Україні було створено 1070 ТГ із загальним населенням 12,1 млн осіб.

Тобто територіальні громади на сьогодні мають значно вищу відповідальність за розвиток власних територій, ефективне використання людського, економічного та природо-ресурсного потенціалу, перетворення громад на активних гравців національної економічної системи. Але варто зазначити, що проблема економічного зростання на рівні територіальних громад, міст, сіл та селищ стає дедалі актуальнішою для сучасної України та займає першочергове місце у регіональній економіці. За вище згаданих умов у територіальних громадах виникає необхідність оцінити переваги власного економічного потенціалу та пошуку нових стратегічних варіантів для економічної діяльності та спроможності забезпечити розвиток економіки громади в поточному та стратегічному періодах. Однією з важливих сфер економіки, де територіальні громади спроможні формувати конкурентні переваги, є туристично рекреаційна сфера. В умовах сьогодення туризм та туристичну

галузь загалом потрібно сприймати виключно як явище глобалізованого світу, варто розуміти його природу – сприяти розвиткові транспортних систем і зростанню добробуту мешканців, варто відзначити, що туризм став одним із базових глобальних видів діяльності. Досліджуючи туризм на рівні територіальної громади, відзначимо, що він дає можливість для створення нових робочих місць як безпосередньо у цій сфері, так і в супутних сферах, які стимулюються завдяки розвитку туристично-рекреаційного бізнесу, що теж сприяє зростанню доходів мешканців територіальної громади та забезпечує місцевий економічний розвиток загалом.

Проблематика забезпечення економічного зростання на рівні територіальних громад – міст, селищ і сіл – набуває дедалі більшої актуальності для сучасної України, виходить на порядок денний нової регіональної політики та внутрішньої державної економічної політики. Місцеве економічне зростання тлумачать як стабільний, випереджувальний розвиток, як відтворення регіональної економіки на засадах інтенсивного розвитку, збільшення обсягів валового регіонального продукту у розрахунку на одну особу. У широкому розумінні «місцеве економічне зростання» – це постійне зростання добробуту громадян, які проживають на території країни – у містах, селищах і селах. Досягнення стабільного місцевого економічного зростання тісно пов'язане з місцевим економічним розвитком, що й формує підґрунтя для 57 економічного зростання на рівні міст, селищ, сіл. В іноземній літературі представлено такі трактування поняття «місцевий економічний розвиток»: «Місцевий економічний розвиток – це процес, коли суб'єкти територіальної громади спільно творять її майбутнє» (Canzanelli, 2001) [1]. Таке трактування наголошує на визначальній ролі інклюзії та партнерства між місцевими зацікавленими сторонами в межах громади, це дає змогу забезпечити спільне розроблення та реалізацію стратегії громади, в основі якої лежить ефективне використання внутрішніх ресурсів, створення нових робочих місць і досягнення сталого економічного зростання; «Місцевий економічний розвиток – це діяльність підприємств, суб'єктів господарювання на території регіону, органів місцевого самоврядування та інших зацікавлених сторін, спрямована на примноження економічних ресурсів громади, отримання позитивного соціально-економічного ефекту» (World Bank Local Economic Development, 2003) [2]. Водночас наголошено, що завдання місцевого економічного розвитку полягає в зростанні добробуту усіх суб'єктів територіальної громади; «Місцевий економічний розвиток визначає процес, у якому органи місцевого самоврядування стимулюють ділову активність у межах територіальної громади та/або сприяють зростанню зайнятості» (Edward J. Blakely, Nancey Green Leigh, 2010) [3].

Аналізуючи погляди згаданих авторів, можемо зробити висновок, що основна мета місцевого економічного розвитку, полягає у стимулюванні ефективного використання людських, природних та інституційних ресурсів територіальної громади. Стабільний місцевий економічний розвиток надає можливості працевлаштування економічно активного населення в регіоні, є основою для підвищення добробуту місцевих мешканців, сприяє підвищенню якості життя на всій території країни. Нарівні з цим слід окреслити й проблему місцевого розвитку в широкому розумінні, що поєднує економічні, соціальні, гуманітарні, культурні, безпекові й інші аспекти розвитку та життєдіяльності громади. Місцевий розвиток одночасно вважають стратегією і тактикою реалізації регіональної політики та забезпечення комфортного, безпечного середовища життєдіяльності для людини на всій території країни, незалежно від розташування місцевості. Громадяни мешкають у конкретних містах, селищах і селах, тому повсякденно мають розв'язувати проблеми життєзабезпечення та існування своєї громади. Теоретичному та практичному вивченню питань розвитку територіальних громад присвячено багато праць, як вже вище зазначалося зарубіжних та вітчизняних вчених-науковців. Саме багато уваги зосереджують такі вітчизняні науковці як В. Борщевський, М. Бутко, І. Вахович, О. Іванова, О. Карий, В. Кравців, І. Сторонянська, Т. Смовженко, С. Шульц та інші на розвитку економіки, формуванні та ефективному використанні соціально- економічного потенціалу адміністративно-територіальних одиниць в умовах децентралізації. Але попри теоретичні і практичні доробки наукового потенціалу, багато питань розвитку економіки територіальних громад на основі ефективного використання туристично-рекреаційного потенціалу залишаються нерозв'язаними. З кожним проміжком часу територіальні громади стикаються з новими викликами зумовленими розвитком своїх територій та розширенням повноважень та відповідно і власної відповідальності за економічний розвиток, зниження економічної активності на внутрішніх і зовнішніх ринках, обмеження економічної мобільності через поширення пандемії COVID-19 та на даний час війни в Україні, усе це потребує постійного удосконалення та впровадження нових трендів для перспективного розвитку.

Список використаних джерел

1. Вікіпедія [Електронний ресурс]. – URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
2. Canzanelli G. Overview and learned lessons on Local Economic Development, Human Development, and Decent Work [Electronic resource]. – URL: http://www.yorku.ca/ishd/LED/SP/Links%20BQ/37_led1.pdf
3. Local Economic Development. Urban Development Unit of the World Bank [Electronic resource]. – URL: <http://siteresources.worldbank.org/>

INTLED/Resources/339650-1105473440091/BackgroundpaperforGwen-LEDQuickReferenceGuide(December2003).pdf

4. Блейклі Е. Дж. Планування місцевого економічного розвитку: теорія і практика / Едвард Дж. Блейклі [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.management.com.ua/books/view-books.php?id=83>